

bestyrelsen overskrive midlertidig med 1 det normerede Antal Værtshuse for en vis Tid.

Der er et andet Middel til at indskrænke Brændevinsdrift, som jeg vil tillade mig at henvende Opmærksomheden paa. Jeg har idetmindste set det benyttet i en Kjøbstad, men det er ganske vist 10 Aar siden. Det er Bestemmelsen i Plakaten af 22de August 1701 om, at alle Værtshuse skulle være lukkede Kl. 10. Nu veed jeg nok, at der er senere udkommet den før nævnte Lov om Bestemmelse af Vedtægterne for Kjøbstæderne, og at det altsaa er muligt — jeg tør ikke sige noget Afgjort derom — at deri, at det ved Lov er bleven bestemt, at man maa vedtage saadanne Vedtægter, implicite ligger, at Bestemmelsen af Plakaten af 1701 er bortfalden. Det tør jeg ikke sige Noget om; men i ethvert Tilfælde bliver det klart, at man i Vedtægterne kunde udtale, at Værtshusene skulle lukkes senest Kl. 10. Jeg har engang repræsenteret en Kjøbstad i Folkethinget, og det var netop i den Tid, da jeg var der, at en saadan Foranskaltning blev gennemført af Politimesteren. Selvsølgelig vakte det en overordentlig stærk Opposition imod ham fra alle Stamtægsters og Værtshusholderes Side; men det varede ikke længe, inden den større Del af Byens Befolkning var ham taknemmelig derfor, navnlig vare Konerne i Arbejderfamilierne det, idet de Paagjældende, naar de maatte komme hjem Kl. 10 om Aftenen, vare stikede til at fortsætte Arbeidet den næste Dag, hvad de ikke vare, naar de fik Lov til at blive til Midnat eller derover paa Værtshuset. Der er desuden en anden Ting, som Politiet meget ofte tillader, og som virker uheldigt i den ønskede Retning, og det er, at det siger: Værtshusene skulle vel være lukkede Kl. 11, 12 eller hvad Tid det nu er, der maa da ingen flere komme ind, men de, der ere der, maa blive, indtil de gaa. Her burde Politiet ligesom sige, at, naar Kloffen er saa og saa mange, skal Lyset være slukket allevegne, og der maa slet ingen siddende Gæster være. Jeg tror, at det, at disse Stamtægster kom hjem i rette Tid, ikke lidet vilde hidrage til, at de paaankede Ulykker, som Brændevinen bevirker, dog noget vilde aftage.

Det Forhold, hvori der drikkes Brændevin, blev ved Lovforslagets Forelæggelse belyst ved et Exempel af den ærede Forlagsstiller, idet han nævnde, at i en enkelt By paa 1,500 Indvaanere var der 16 Værtshusholdere, det vil sige under forskjellige Navne, men ialt 16. Naar man lidt nøiere ser paa, hvad det Ansørte vil sige, vil man se, hvor forferdeligt det i Virkeligheden er. Af disse 1,500 Indvaanere hører lidt over Halvdelen til Kvindekønnet, der jo ikke gaar paa Værtshus. Der bliver altsaa henvend 750 tilbage af Mandkønnet. Nu kunne ganske smaa Børn ikke gaa paa Værtshus. (En Stemme: Men store!) Ganske vist ser man Drengene i en Alder af 6, 8 til 10 Aar meget ofte gaa med

en brændende Cigar i Munden, og, i Parenteser sagt, udøves denne Tobaksrygning af disse smaa Individuer saaledes, at det flere Gange er hændet, at de have stukket Ild, i Erængsel om Sommeren, i Damerens Toiletter, men Ildbranden har heldigvis indskrænket sig til et Gul i en Mousfelinskjole eller til Beskadigelse af nogle Fryndser paa en Mantille; det er meget heldigt, at der ikke indtræffer nogen Katastrofe i saa Henseende; først vilde det jo være en stor Ulykke for den paagjældende Dame, men dernæst vilde det ogsaa være en Ulykke for alle andre Damer, idet der neppe kan være nogen Tvivl om, at Brandvæsenet, naar en saadan Katastrofe indtraf, ligesom det er blevet suveraint overfor Theatrene, ogsaa vilde blive det overfor Damerne og maaske kunde paabyde dem, at de enten skulde have særegne Toiletter, eller i hvert Fald ikke maatte gaa, uden at være ledsagede af en Brandvagt. Altsaa, disse unge Mennesker, som have Lov til at ryge Cigar, have paa ingen Maade Lov til at gaa paa Værtshus, og jeg tror, at Politiet kan forbyde Enhver, der ikke er voksen, at gaa der. Desuden er der altid Syge og Oldinge i enhver By, saa at altsaa mere end de to Ardelede af de 750 ikke kunne paaregnes som Gæster. Der bliver altsaa 500, der kunne gaa paa Værtshus. Nu veed Enhver, der er noget kjendt med Forholdene i Kjøbstæderne, at alle mere velstaaende eller rettere sagt ordentlige Borgere og Haandværkere holde sig fra Værtshusene. De kunne en Gang eller to om Ugen gaa i privat Klub og samles med deres Lige, men paa Værtshusene komme de ikke. I det Hele er Familielivet jo mere udviklet i Provindserne end i Hovedstaden. Her maa altsaa gøres en temmelig betydelig Reduktion, saa at der paa ingen Maade af de 500 bliver mere end 300 tilbage, der kunne siges at være stadige Gæster hos Værtshusholderne. Naar der nu er 16 Værtshusholdere, ville de Herrer se, at der kommer omtrent 20 Gæster paa hver Værtshusholder, som han skal leve af. Det maa forudsættes, at disse Gæster maa konsumere meget betydeligt, naar det Overflud, der kan saaes af den Brændevin og det Al, de drikke, kan være tilstrækkelig til, at en Familie kan leve deraf, holde Velighed, Lynde osv. osv. Jeg synes altsaa, at der er den allerhøieste Grad af Grund til at gjøre Alt, hvad man kan, for at Benyttelsen af disse Værtshushold indskrænkes i Kjøbstæderne. Jeg vilde tillade mig at henlede den ærede Forlagsstilleres Opmærksomhed paa, om der ikke kunde gøres noget Iderligere i saa Henseende. Det er muligt, at det ikke kan ske. Jeg skal ialtsald glæde mig ved at stemme for hans Lovforslag, naar det faaer en Form, saa at man kan se, at det kan gjøre nogen Nytte.

Nump: Jeg skal fatte mig i Korthed, da jeg ikke har særdeles Meget at knytte til de De-